

Finansdepartementet

Ett effektivt straffrättsligt skydd för statliga stöd till företag (SOU 2024:24), Fi2024/00826

Pensionsmyndigheten instämmer i förslagen att underrättelseskyldigheten enligt lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen ska omfatta regionerna samt även omfatta antaganden om framtida felaktigheter. Pensionsmyndigheten anser att det är angeläget att dessa ändringar träder i kraft snarast möjligt.

Pensionsmyndigheten berörs inte av förslagen avseende statliga stöd till företag och andra juridiska personer, men Pensionsmyndigheten ser dock positivt på åtgärder som bidrar till att minska felaktiga utbetalningar och brott mot välfärden.

Underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar (kapitel 7)

Regionerna ska omfattas av underrättelseskyldigheten (kapitel 7.2.4)

Pensionsmyndigheten anser att det är viktigt att även regionerna omfattas av underrättelseskyldigheten då de kan ha uppgifter om förhållanden som påverkar rätten till eller storleken på en förmån.

Med hjälp av underrättelser från regionerna kan felutbetalningar förhindras i en utökad omfattning och i ett tidigare skede. Det kan exempelvis i ett vårdsamtal framkomma uppgifter om att en person ska eller har lämnat landet för gott eller för en längre tid. Sådana förhållanden påverkar de bosättningsbaserade förmånerna. Om Pensionsmyndigheten får information om att en person avser att lämna landet för en längre tid eller befinner sig utomlands kan en utredning startas och en felaktig utbetalning stoppas.

Pensionsmyndigheten kan få indikationer på att någon befinner sig utomlands även från andra myndigheter eller från privatpersoner, men det är ofta i ett så sent skede att den felaktiga utbetalningen kan ha pågått under en lång tid. I ett pågående ärende kan myndigheten själv efterfråga uppgifter från regionerna, men det är inte alltid myndigheten får svar.

Myndigheten saknar dessutom ofta kännedom om till exempel vilken vårdinrättning som den enskilde tillhör och det är därför svårt att veta vart en förfrågan ska skickas.

Regionerna kan även ha kännedom om andra förhållanden som påverkar Pensionsmyndighetens förmåner, men som inte framgår av folkbokföringsuppgifterna,

www.pensionsmyndigheten.se

Pensionsmyndigheten

Box 38190
100 64 Stockholm

Telefon

0771-771 771

E-post

registrator@pensionsmyndigheten.se

Org.nr

202100-6255

såsom att den enskilde har en inneboende eller är sambo med någon som är folkbokförd på en annan adress.

Underrättelseskyldigheten ska även omfatta antaganden om framtida felaktigheter (kapitel 7.2.5)

Pensionsmyndigheten anser det också viktigt att underrättelseskyldigheten även ska gälla situationer där det finns anledning att anta att en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd *kan komma* att beslutas, att betalas ut eller att tillgodoräknas felaktigt eller med ett för högt belopp.

Förslaget innebär att myndigheten kan få viktig information redan innan ett beslut fattas eller innan en utbetalning sker vilket ökar möjligheterna att fatta ett korrekt beslut från början, vilket i sin tur kan förhindra att felaktiga utbetalningar sker överhuvudtaget.

En situation då detta kan vara aktuellt är när Försäkringskassan eller Skatteverket utreder var en person som närmar sig pensionsåldern är bosatt. En underrättelse till Pensionsmyndigheten skulle då kunna förhindra ett felaktigt beslut om bostadstillägg för en bostad som personen inte är bosatt i.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser (kapitel 9)

Ikraftträdande (kapitel 9.1)

Utredningen föreslår att de författningsförslag som lämnats ska träda i kraft den 1 januari 2026, vilket kan vara rimligt för vissa av förslagen. När det gäller ovan nämnda ändringsförslag bör de dock kunna beredas och träda i kraft tidigare än så. Att införa en underrättelseskyldighet för regionerna torde inte behöva så lång tid i anspråk och underrättelser om antaganden om framtida felaktigheter borde kunna lämnas i stort sett omgående efter en skyndsam beredning.

Konsekvenser

En utökad underrättelseskyldighet för fler aktörer kan bidra till att fler kontroller av utbetalningar görs och att kvaliteten av dessa blir bättre. Detta kan i sin tur ha en allmänpreventiv verkan som minskar och motverkar felaktiga utbetalningar och brott.

Majoriteten av Pensionsmyndighetens förmåner betalas ut tills vidare vilket kan resultera i att felaktiga utbetalningar som inte stoppas i tid kan ackumuleras till stora belopp över lång tid. En central del i arbetet med att minska de felaktiga utbetalningarna är att förhindra att felaktiga utbetalningar sker alls, det vill säga redan innan ersättningen hunnit betalas ut.

Att ett beslut om återbetalning fattas utgör ingen garanti för att en felaktig utbetalning betalas tillbaka. Detta gäller särskilt pensionärer som i många fall har låga inkomster och inte kan betala tillbaka hela beloppet. Ur en ekonomisk synpunkt, såväl för den enskilde som för samhället i stort, är det av stor vikt att utbetalning av förmåner som en person inte har rätt till kan förhindras innan en utbetalning har skett eller i ett så tidigt skede som möjligt.

Pensionsmyndigheten anser sammanfattningsvis att det är angeläget att ovan nämnda förslag genomförs för att värna om välfärden.

2024-08-05

3 (3)
Dok.bet. PID287754
Version 1.0
Dnr/ref. VER 2024-179

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Anna Pettersson Westerberg efter föredragning av verksamhetsutvecklare Jenny Helge Blom. I beredningen av ärendet har jurist Jeanette Andersson och verksamhetsutvecklare Axel Jönsson deltagit. I beredningen av ärendet har även chefsjurist Lena Aronsson deltagit. I den slutliga handläggningen har biträdande avdelningschef Biljana Lajic deltagit.

Anna Pettersson Westerberg

Jenny Helge Blom